

Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της Ταχυδρομικής Οδηγίας για την περίοδο 2006 – 2008

Ρυθμιστικά Θέματα

Στις 22 Δεκεμβρίου 2008, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων δημοσίευσε έκθεση στην οποία αξιολογεί τη γενική μεταφορά της ταχυδρομικής οδηγίας 97/67/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2002/39/ΕΚ στο εσωτερικό δίκαιο των κρατών μελών και παρουσιάζει λεπτομερείς τάσεις της ταχυδρομικής αγοράς σχετικά με την απασχόληση και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Στην τελευταία έκθεση εφαρμογής παρουσιάζεται η εφαρμογή της ισχύουσας ταχυδρομικής οδηγίας και σε όσες περιπτώσεις κρίνεται σκόπιμο παρουσιάζονται οι προοπτικές και οι τάσεις για την εφαρμογή της «τρίτης ταχυδρομικής οδηγίας», 2008/6/ΕΚ, η οποία ορίζει προθεσμία για το πλήρες άνοιγμα της αγοράς έως την 31-12-2010 για τα περισσότερα κράτη μέλη (αντιπροσωπεύουν το 95% του όγκου της ταχυδρομικής αγοράς) και έως την 31-12-2012 για τα υπόλοιπα κράτη μέλη, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα.

Η ταχυδρομική οδηγία 97/67/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2002/39/ΕΚ έχει μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο όλων των κρατών μελών, μέσω πρωτογενούς και δευτερογενούς νομοθεσίας περί ταχυδρομείων.

Όλα τα κράτη μέλη έχουν συμμορφωθεί πλήρως με τα όρια βάρους και τιμών που θέτει η ταχυδρομική οδηγία για τον ορισμό της αποκλειστικής περιοχής. Τέσσερα κράτη μέλη, η Φινλανδία, η Σουηδία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γερμανία, έχουν καταργήσει τον αποκλειστικό τομέα, η Γερμανία δε, επέβαλε παράλληλα κατώτατο μισθό στον ταχυδρομικό τομέα. Η πλειοψηφία των κρατών μελών έχει ανοίξει στον αντα-

γωνισμό μεγαλύτερο κομμάτι της ταχυδρομικής αγοράς από αυτό που ορίζει η ισχύουσα ταχυδρομική οδηγία.

Σύμφωνα με την οδηγία, τα κράτη μέλη οφείλουν να εξασφαλίσουν Καθολική Υπηρεσία (ΚΥ) σε όλη την επικράτειά τους σε προσιτές τιμές για όλους τους κατοίκους. Παρατηρείται περιορισμένος αριθμός εξαιρέσεων από την παροχή της ΚΥ της τάξεως του 1% των νοικοκυριών. Η Ελλάδα αποτελεί το μοναδικό κράτος μέλος όπου οι εξαιρέσεις από την ημερήσια ταχυδρομική διανομή είναι περίπου 7% του πληθυσμού.

Σχετικά με την αδειοδότηση των παρόχων προκειμένου να παρέχουν Ταχυδρομικές Υπηρεσίες που ανήκουν στην περιοχή της ΚΥ, το καθεστώς διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Δύο κράτη μέλη δεν απαιτούν κανενός είδους αδειοδότηση ενώ δεκαέξι κράτη μέλη, μεταξύ αυτών και η Ελλάδα, απαιτούν την απόκτηση ειδικής άδειας. Το νομικό καθεστώς της αδειοδότησης θα γίνει αντικείμενο ιδιαίτερου ενδιαφέροντος όσο πλησιάζει η ώρα της πλήρους απελευθέρωσης της ταχυδρομικής αγοράς με την υιοθέτηση της «τρίτης ταχυδρομικής οδηγίας» στα διάφορα κράτη μέλη.

Στην πλειονότητα των κρατών μελών, ο κατεστημένος φορέας ταχυδρομικών υπηρεσιών υποχρεούται να εξασφαλίζει πρόσβαση στο δίκτυο διανομής του, υπό όρους οι οποίοι καθορίζονται μέσω διαπραγματεύσεων και σε περίπτωση αποτυχίας, οι όροι αυτοί καθορίζονται από τη Ρυθμιστική Αρχή. Συγκεκριμένα, δέκα κράτη μέλη έχουν εξουσιοδοτήσει τις αντίστοιχες Ρυθμιστικές Αρχές να απαιτούν πρόσβαση στο δημόσιο ταχυδρομικό δίκτυο διανομής κάτω από κατάλληλες προϋποθέσεις. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να εξασφαλιστεί ότι οι συνθήκες πρόσβασης στην ταχυδρομική υποδομή δεν αποτελούν εμπόδιο για την είσοδο στην αγορά.

Η ισχύουσα ταχυδρομική οδηγία παρέχει σημαντική ευελιξία στα κράτη μέλη ως προς τις αρχές επιβολής ελέγχου τιμών και επομένως παρατηρείται μεγάλη διαφοροποίηση μεταξύ των κρατών μελών.

Ως προς την κατάργηση των νομικών εμποδίων για την ανάπτυξη του ανταγωνισμού παρατηρήθηκε μεγάλη ποικιλία προσαρμογής στα διάφορα κράτη μέλη. Η εξαίρεση των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών από την καταβολή ΦΠΑ έχει διατηρηθεί σε πολλά κράτη μέλη. Εννέα κράτη μέλη εξαιρούν όλες τις Ταχυδρομικές Υπηρεσίες που παρέχονται από

τον Φορέα Παροχής Καθολικής Υπηρεσίας (ΦΠΚΥ), δεκατρία κράτη μέλη εξαιρούν τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στην περιοχή της ΚΥ, ενώ τρία κράτη μέλη επιβάλλουν ΦΠΑ σε όλες τις Ταχυδρομικές Υπηρεσίες.

Σχετικά με τις τάσεις της αγοράς των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών, παρατηρήθηκε αύξηση του όγκου της αλληλογραφίας κατά μέσο όρο κατά 6,5% στα νέα κράτη μέλη ενώ στα υπόλοιπα δεκαπέντε παλαιά κράτη μέλη, η αύξηση ήταν κατά μέσο όρο 1,5%. Ο ανταγωνισμός στην αγορά διακίνησης επιστολών αναπτύσσεται με αργούς ρυθμούς, με τους ανταγωνιστές να κατέχουν μερίδα πάνω από 8% σε τέσσερα κράτη μέλη, ενώ στην πλειοψηφία των κρατών μελών οι ανταγωνιστές κατέχουν ποσοστά κάτω του 2%.

Για τους ΦΠΚΥ, έχει εκτιμηθεί ότι κατά μέσο όρο το 63% του συνολικού κόστους είναι εργατικό κόστος και επομένως προσδιοριστικό στοιχείο της ανταγωνιστικότητάς τους. Ο ελληνικός ΦΠΚΥ βρίσκεται ανάμεσα σε εκείνους που βαδίζουν αργά προς την αντιμετώπιση

ενός ανταγωνιστικού περιβάλλοντος εξαιτίας κυρίως των χαμηλών διακινούμενων όγκων, των δύσκολων γεωγραφικών συνθηκών και των περιορισμένων επενδύσεων. Για παράδειγμα, ο αριθμός των διανεμόμενων ταχυδρομικών αντικειμένων ανά ταχυδρομικό υπάλληλο στην Ελλάδα είναι χαμηλότερος από αυτόν της Ολλανδίας, γεγονός που οφείλεται κυρίως στη χαμηλότερη, κατά μέσο όρο, πληθυσμιακή πυκνότητα της Ελλάδας.

Η μείωση του αποκλειστικού τομέα από 100 σε 50 γραμμάρια από την 1^η Ιανουαρίου 2006, φαίνεται να επηρέασε σε αμελητέο βαθμό την ανάπτυξη του ανταγωνισμού. Αντίθετα φαίνεται να παίζει περισσότερο σημαντικό ρόλο το άνοιγμα συγκεκριμένων τμημάτων του επιστολικού ταχυδρομείου, όπως η απελευθέρωση του διαφημιστικού ταχυδρομείου στην Ολλανδία, η «D licence» στη Γερμανία, δηλαδή η προστιθέμενη αξία επίδοσης αλληλογραφίας την επόμενη ημέρα, και η απελευθέρωση του υβριδικού ταχυδρομείου στη Βουλγαρία.

Γενικώς παρατηρείται ότι, στην ταχυδρομική αγορά δεν έχει αναπτυχθεί ουσιαστικός ανταγωνισμός και επισημαίνεται ότι τα αναγνωρισμένα εμπόδια εισόδου πρέπει να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά. Ωστόσο, αναγνωρίζεται ότι η εφαρμογή της ταχυδρομικής οδηγίας έχει οδηγήσει σε βελτιωμένη ποιότητα εξυπηρέτησης και παροχή ΚΥ σε όλους τους πολίτες. Ως κυριότερα εμπόδια στην ανάπτυξη του πλήρους ανταγωνισμού αναγνωρίζονται, μεταξύ άλλων, η εξαίρεση του ΦΠΚΥ από την επιβολή ΦΠΑ, τα συμβόλαια αποκλειστικότητας, τα bonus αποκλειστικότητας, οι ομαδικές και δεσμευμένες πωλήσεις (bundling και tying), οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας.

Αναμένεται ότι η έγκριση της «τρίτης ταχυδρομικής οδηγίας» θα οδηγήσει στην ανάπτυξη του πλήρους ανταγωνισμού με την κατάργηση των τελευταίων δια νόμου ορισθέντων μονοπωλίων και την εξ αιτίας αυτού παροχή ταχυδρομικών υπηρεσιών υψηλότερης ποιότητας, προσανατολισμένες στην εξυπηρέτηση του καταναλωτή.